

Mednarodna manjšinska politika

V spominskem letu 2020 evropski kongres na Koroškem

Mednarodno evropsko združenje alcem (Zveza ogroženih evropskih jezikov in kultur) je z navdušenjem sprejelo predlog ZSO, da bi ob 100-letnici plebiscita priredili kongres na Koroškem.

Marseille (Francija) Minuli konec tedna je bila v francoskem mestu Marseille letna seja mednarodnega združenja alcem (Zveza ogroženih evropskih jezikov in kultur), katerega članica je tudi Zveza slovenskih organizacij (ZSO), za avstrijsko področje pa je pristojen predsednik ZSO Marjan Sturm. Njegovo poročilo o aktualnem položaju koroških Slovencev ter še posebej o delovanju avstrijske-slovenske-italijanske delovne skupine za čezmejni dialog je na zasedanju prebrala podpredsednica združenja alcem Eva Zwitter (njen pokojni mož Franci Zwitter ml. je bil do svoje

smrti zastopnik za avstrijsko področje).

ZSO je na zasedanju predlagala, da bi v spominskem letu 2020, ko se bo Koroška spominjala plebiscita, organizirala kongres Zveze ogroženih evropskih jezikov in kultur na Koroškem. Ta predlog so udeleženci zasedanja v Marseillu sprejeli z velikim navdušenjem, poročča podpredsednica alcem Eva Zwitter. Koroški Slovenci so organizirali že tri kongrese zveze alcem (prej se je imenovala A.I.D.L.C.M.): leta 1972 in 1986 pod tedanjim predsednikom ZSO Francijem Zwittrom star., leta 2001 pa pod predsednikom ZSO Marjanom

Sturmom, pri čemer je prevzel glavno organizacijsko delo Franci Zwitter ml. »Dolgoletni člani alcem imajo te kongrese še v zelo dobrem spominu,« poudarja sedanja podpredsednica Eva Zwitter.

Na kongresu alcem v spominskem letu 2020 v Celovcu naj bi tematsko razpravljali o »zgodovinskem položaju manjšin in narodnih skupnosti ter 75-letnici konca 2. svetovne vojne.« Še prej, od 20. do 22. julija 2018, pa naj bi se vršil 25. kongres alcem. Kraj kongresa: francoska Nizza, geslo pa naj bi bilo: kakšno prihodnost imajo evropske manjšine in kulture? KUJ

Mnenja bralcev

redakcija@novice.at

»Bele lise« Florjana Lipuša

Kako jasen in brezkompromisno resničen je Lipuš prikaz situacije, v katero so nas kruto pahnille posledice uničevanja našega bančništva na južnem Koroškem. Vsaj zdaj bi morali ti, ki so to ogromno škodo povzročili, zapustiti svoje položaje! Pisatelj Florjan Lipuš odlično zna povedati, kaj vse to pomeni za našo manjšino na Koroškem - zapustiti svoja delovna mesta morajo namreč nedolžni nastavljenici.

Spominim na svoje svarjenje v komentarjih in pismih bralcev, ki sem jih objavil v *Novicah* k tej nepopravljivi katastrofi:

Na občnem zboru letos, ko so Pliberčani dali predlog za novega predsednika, sem sam ostal v opoziciji! Kako prav je zapisal Lipuš! Treba je samo ene osebe in v svetu koroških Slovencev vse stoji narobe.

Gospa Hema Hudl piše, kako so v Globasnici žalostni in razočarani. »V Šentjakobu je ista situacija.« pravijo nastavljenke, »pridno in pošteno smo delale, pa bomo ostale od 15. aprila naprej brez službe.« Vse tri so že nad petdeset let in so bile nad trideset let pri posojilnici. Ti pa, ki so to zakrivil, pa še naprej sedijo na stolčkih.

Nedavno na pohodu me nagovori mož srednjih let: Bil sem nad trideset let odbornik v Bilčovsu na hranilnici in zdaj pa stojimo tu in moramo ali v Šentjakob ali v Celovec. Kako pa starejši ljudje?

Mihi Antonič, Reka

Notifikacija, 7. člen ADP in predsednik ZSO Marjan Sturm

Novice so decembra 2016 povzela članek, ki ga je Marjan Sturm objavil v Delu 30. 7. 2017 (Sedmi člen med željami in realnostjo).

Marjan Sturm napačno pravi, da gre za ponatis moje knjige. Prva moja knjiga je izšla leta 2013 pri GV pod naslovom »Osamosvajanje Slovenije. Pogled iz Ljubljane in Beograda«. Zadnja knjiga pa je izšla novembra 2017 pri GV pod naslovom »Osamosvojitve Slovenije in ADP«.

Na to objavo Sturmovega članka v Novicah se želim odzvati predvsem iz dveh razlogov. Prvič, ker sem Sturmov članek iz Dela (Sedmi člen med željami in realnostjo) že komentiral v knjigi (str. 89-90), drugič pa zaradi tega, ker zadnji dogodki, ki jih je sprožil predlog sprememb deželne ustave Koroške, potrjujejo pravilnost mojega zavzemanje za notifikacijo ADP, čemur je posvečena moja knjiga »Osamosvojitve Slovenije in ADP«.

Težko je razumeti genezo Sturmovega odnosa do 7. člena ADP. Že več kot trideset let je v eni ali drugi obliki v vodstvu Zveze slovenskih organizacij v Celovcu, najprej kot tajnik, potem tudi kot dolgoletni predsednik. Ta učna doba bi že morala zadostovati za objektivno vrednotenje pomena 7. člena ADP za položaj slovenske manjšine v Avstriji, torej tudi za oceno, ali je notifikacija ADP s strani Slovenije pomembna za formalni položaj slovenske manjšine.

Sicer je še pred dvema letoma v Ljubljani na razpravi o deklaraciji o slovenski zunanji politiki dejal, da notifikacija s stališča slovenske manjšine in Avstriji ni potrebna, in da se mora glede tega Slovenija

odločiti sama. Pozneje pa je to stališče postopoma spreminjal, tako da se je že lani jasno opredelil proti notifikaciji ADP. Sturmovo nasprotovanje notifikaciji ADP je težko razumeti iz dveh razlogov. Prvič, ker gre za koroškega Slovenca, ki se je v raznih funkcijah vsa leta predstavljal kot formalni zaščitnik položaja slovenske manjšine v Avstriji. Drugič pa zaradi tega, ker se je ta Marjan Sturm sedaj postavil na stališče, da notifikacija ADP za slovensko narodno skupnost v Avstriji ne samo da ni potrebna, ampak bi to lahko negativno vplivalo celo na odnose med državama.

M. Sturm se pri zavračanju potrebe po notifikaciji opira na strokovno napačne argumente. Tako se sklicuje na strokovno nesprejemljivo stališče zunanega ministra Erjavca, da je ADP zaprta pogodba, na Erjavčevo vsebinsko nesmiselno stališče, češ da bi s tem, če bi začeli postopek notifikacije, posredno priznali, da se ne čutimo pravni nasledniki ADP, pa tudi na Erjavčevo trditev, da je med Avstrijo in Češko zaradi notifikacije ADP nastala neka slepa ulica.

M. Sturm zanika pomen 5. člena ADP, češ da je mejo z Jugoslavijo določala že senžermenska pogodba. Če bi bilo to res, potem 5. člen ADP sploh ne bi bil potreben. M. Sturm pozablja, da Avstrija od Hitlerjevega »anšlusa« leta 1938 do leta 1955 sploh ni obstajala kot neodvisna država, ampak da je šele 5. člen ADP (ponovno) določil meje Avstrije z vsemi državami, med drugim tudi z Jugoslavijo. Sedaj ko Jugoslavije ni več, prevzema to mejo Slovenija, ki ima od petih naslednic razpadle Jugoslavije edina državno mejo z Avstrijo. Notifikacija ADP bi torej pomenila, da Slovenija priznava vse določbe ADP, med

katerimi pa je za Slovenijo kot novo neodvisno državo 5. člen ADP eden najpomembnejših.

M. Sturm v celoti zavrača zgodovinski argument, ki sva ga s pokojnim dr. Francetom Bučarjem zapisala v poziv za notifikacijo, namreč da se s tem, če ne notificiramo ADP, odpovedujemo vsej svoji državopravni zgodovini, posebno novejši zadnjih sedemdeset let, ko smo gradili svojo državnost. Njegovo razpredanje o dveh temeljih Evropske unije nima nikakršne zveze z opozorilom, da zgubimo svojo državopravno zgodovino, v kateri smo gradili svojo državo, če ne notificiramo ADP.

M. Sturm očitno ne razume, kaj se je 3. februarja 2005 zgodilo na Dunaju. Takrat je dr. Andreas Khol slovensko parlamentarno delegacijo, ki se je želela pogovarjati o položaju slovenske manjšine na podlagi 7. člena ADP, jasno zavrnil: Vi nimate kaj s 7. členom ADP. Slovenija ni pravna naslednica Jugoslavije.

Logičen odgovor Slovenije na to stališče Avstrije bi bila takojšnja notifikacija ADP. Z notifikacijo ADP bo Slovenija prevzela položaj Jugoslavije in bo postala uradna zaščitnica slovenske manjšine na podlagi 7. člena ADP. Prihodnjik dr. Khol (ali kdo drug) slovenske parlamentarne delegacije, ki bi se prišla pogovarjat o položaju slovenske manjšine v Avstriji na podlagi 7. člena, ne bo mogel postaviti pred vrata.

Notifikacija ADP torej pomeni, ne samo da se sami ne odpovedujemo državopravni zgodovini, v kateri smo gradili svojo državo, ampak da tega ne dovolimo nikomur, predvsem tudi ne Avstriji.

Dr. Ivan Kristan